

15

SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ

RESUM

L'any 2010 ha estat el segon any de funcionament del Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (2009-2012). Aquest Pla representa l'eina clau per continuar reforçant i articulant el sistema d'innovació de les Illes Balears. En aquest apartat s'expliquen les actuacions dutes a terme pel Govern en cada un dels cinc eixos que formen el Pla.

La Comunitat de les Illes Balears continua essent la comunitat que té un menor percentatge de la despesa en R+D sobre el PIB, concretament un 0,38%, valor inferior a la mitjana nacional que se situa en un 1,38%, però és una de les poques comunitats autònomes que sí ha augmentat la despesa en R+D, concretament un 2,54%.

Pel que fa a la distribució sectorial de la despesa, el 46,88% la realitza la Universitat dels Illes Balears, un 37,6% l'Administració pública i només un 15,52% el sector privat. Les Illes Balears encara es troben lluny d'aconseguir que la participació privada en la despesa arribi a dos terços de la total, tal com es pretenia amb l'Estratègia de Lisboa per al 2010.

Pel que fa als recursos humans, l'augment de personal dedicat a activitats en R+D l'any 2009 va ser d'un 5,07%. El creixement va ser menor que el dels darrers anys. A les Illes Balears hi havia 1.767 persones ocupades en activitats d'R+D, de les quals 1.238 eren investigadors. D'aquests, 735 es troben a la Universitat i 139 a les empreses. El nombre d'investigadors a l'àmbit privat disminueix en 182 persones. Pel que fa a la proporció de dones, encara que va en augment, tant en investigadores com en personal tècnic d'R+D, la proporció representa el 43,8% del total del personal d'R+D.

La despesa mitjana per investigador l'any 2009 a les Illes Balears va ser de 80,7 milers d'euros, valor bastant inferior a la mitjana estatal, 108,98 milers d'euros.

En el camp de la societat de la informació, una de les passes importants que s'han donat a la nostra comunitat durant l'any 2010 ha estat el desenvolupament del Programa Avanza Infraestructures. Aquest programa té per objectiu facilitar les inversions necessàries per estendre la cobertura dels serveis de telecomunicacions, especialment a les zones rurals i aïllades en condicions similars a les que es disposen en zones urbanes.

Així mateix, també s'ha aprovat el Pla d'Impuls a les Noves Tecnologies a les Illes Balears (PINTIB), 2010-2014. Es tracta d'un pla marc que recull totes les actuacions públiques i privades que repercuteixen en el sector, les ordena i les prioritza.

15.1.

INTRODUCCIÓ

El moment econòmic a les Illes Balears es troba sens dubte en una situació delicada motivada per la crisi. Les dades en R+D d'aquesta memòria, mostren un creixement dels indicadors més moderat que en anys anteriors, però és una de les poques comunitats autònomes que ha tingut un creixement positiu en la despesa.

A pesar de l'exposat, no tota la situació és negativa; l'esforç i treball realitzat anys anteriors sobre el Sistema d'Innovació de les Illes Balears han aconseguit que moltes de les empreses canviïn la filosofia i comencin a incorporar la cultura de la innovació, entenent que la millora de la competitivitat parteix de la diferenciació i de la necessitat d'innovar.

El Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears 2009-2012, ha assolit la consolidació durant l'any 2010. L'estratègia d'aquest pla ha estat situar la indústria turística com un eix de la innovació i també impulsar l'excel·lència científica com a referència principal.

Durant l'any 2010 també s'han complert els deu anys d'existència de la direcció

general d'R+D+I, i, per tant, deu anys de suport i d'actuacions sobre el sistema d'innovació. Aquest sistema ha esdevingut ben estructurat i homologable als dels països del nostre entorn, tot i que una mica feble i de mínims.

La participació en programes públics de suport a l'R+D+I, tant a l'àmbit nacional com a l'àmbit internacional, suposa, a més d'una font de recursos important, una oportunitat excel·lent per adquirir coneixement, abordar projectes més amplis que no es poden abordar individualment, així com una via per a la internacionalització de les empreses.

Malgrat les dificultats econòmiques de les polítiques públiques, i en concret la del Govern, s'ha realitzat un esforç per mantenir les actuacions més importants iniciades en els altres plans. La inversió pública en ciència i innovació és irrenunciable i, encara en època de crisi, cal redoblar els esforços.

De tota manera l'experiència obtinguda en els països més avançats pel que fa a l'elaboració de polítiques de suport a la innovació permet evidenciar la incapacitat relativa del sector privat de, per si sol, articular operativament les fases del procés d'innovació. En conseqüència, és necessari fer una inversió pública, però des de la concepció de polítiques que no comportin els defectes tradicionals de la intervenció pública passiva i subvencionadora. Les actuacions no han de limitar-se a finançar una demanda puntual, sinó que han d'afavorir un context que faciliti interaccions virtuoses entre ells, i models de cofinançament.

A les Illes Balears, aquesta innovació s'ha consolidat mitjançant una política activa d'activació de la innovació empresarial i la investigació translacional vers la nostra principal indústria, la turística. També cal potenciar els sectors emergents, tals com les tecnologies de la informació i la comunicació, la biotecnologia, l'audiovisual i les ciències del mar. La creació i consolidació dels clústers han possibilitat la comunicació entre els sectors productius de coneixement i els sectors econòmics que permeten posar en valor la investigació.

El treball de dinamització de clúster permet incrementar la competitivitat de les empreses a partir de la detecció i la implementació de les estratègies d'èxit del negoci, la qual cosa, unida a l'eficiència resultant de la competència, reverteix en una major competitivitat tant per a les pròpies empreses com per a la regió en tot el conjunt.

15.2.

ANÀLISI DEL SISTEMA D'INNOVACIÓ DE LES ILLES BALEARS

L'Institut Nacional d'Estadística (INE) ha publicat les dades de les activitats en R+D referents a l'any 2009 el 16 de novembre de 2010. Segons aquestes dades, els efectes de la crisi econòmica es comencen a veure també en aquest àmbit, ja que la despesa en R+D estatal del l'any 2009 va disminuir respecte a l'any anterior un 0,8%. Les comunitats autònomes que normalment realitzen més despesa pràcticament man-

tenen el seu valor respecte a l'any 2008 (Madrid, Catalunya i País Basc), a excepció d'Andalusia que l'augmenta un 2,54%.

La Comunitat de les Illes Balears continua essent la que té un menor percentatge de la despesa en R+D sobre el PIB, concretament 0,38%, valor força inferior a la mitjana nacional que se situa en un 1,38%, però és una de les poques comunitats autònomes que sí ha augmentat la despesa en R+D, concretament un 2,54%. [\(Vegeu el quadre AI-144\).](#)

Encara que la despesa en R+D a les Illes Balears ha seguit augmentant, el ritme de creixement ha disminuït considerablement, ja que a l'any 2007 es va experimentar un 22,84% de creixement, que va passar a un 12,20% l'any 2008. [\(Vegeu el quadre AI-145\).](#)

Pel que fa a la distribució sectorial de la despesa, el 46,88% la realitza la Universitat dels

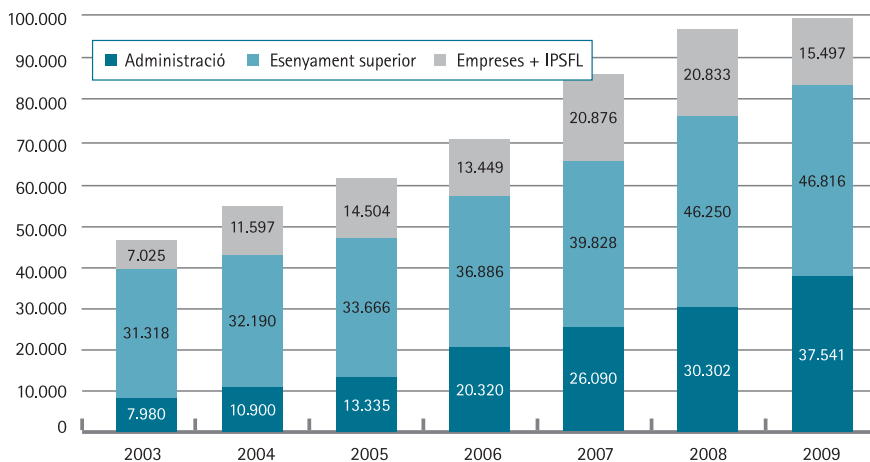
Illes Balears, un 37,6% l'Administració Pública i només un 15,52% el sector privat. La despesa que realitza el sector privat disminueix considerablement, i passa de 20.833 milers d'euros l'any 2008 a 15.497 milers d'euros l'any 2009. [\(Vegeu el gràfic I-39\).](#)

Si es compara la distribució sectorial de les Illes Balears amb la mitjana nacional i amb l'europea, observam que les Illes Balears encara es troben molt lluny d'aconseguir que la participació privada en la despesa arribi als 2/3 de la total, tal com es pretenia amb l'Estratègia de Lisboa per al 2010. [\(Vegeu el gràfic I-40\).](#)

Pel que fa als recursos humans i segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, respecte a l'any 2008 l'augment en personal dedicat a activitats en R+D l'any 2009 va ser d'un 5,07%. El creixement va ser molt menor que els dels darrers anys. [\(Vegeu el quadre AI-146\).](#)

Gràfic I-39

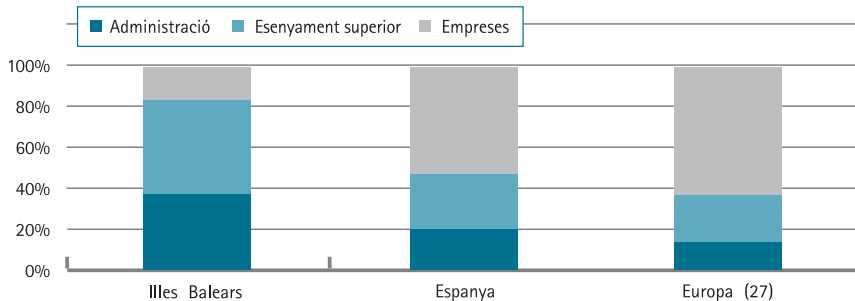
Evolució de la despesa en R+D a les Illes Balears (en milers d'euros)

Font: INE i elaboració pròpia.

Gràfic I-40

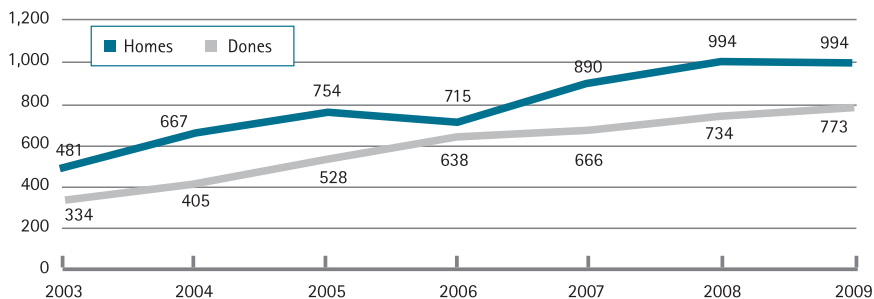
Distribució de la despesa en R+D (2009)

Font: INE i elaboració pròpia.

Gràfic I-41

Personal en R+D a les Illes Balears (EDP)

Font: INE i elaboració pròpia.

L'any 2009 a les Illes Balears hi havia 1.767,3 (EDP) persones ocupades en activitats d'R+D, de les quals 1.238,0 són investigadors. D'aquests, 735,0 estan a la Universitat i 138,96 a les empreses. El nombre d'investigadors a l'àmbit privat ha disminuït respecte a l'any 2008 (181,6). [\(Vegeu el quadre AI-147\).](#)

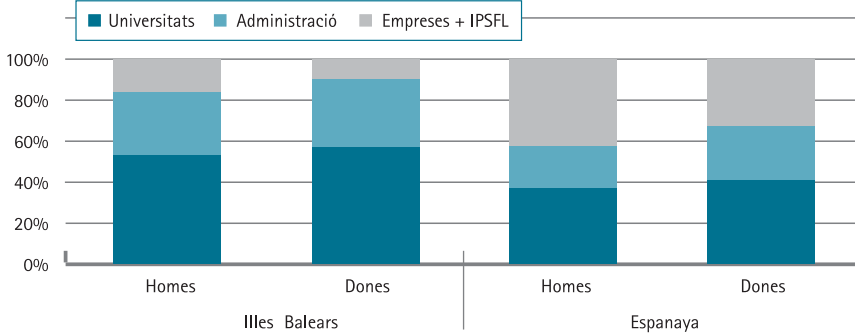
Pel que fa a la proporció de dones, encara que es va augmentant el nombre de dones, tant d'investigadores com de personal tècnic d'R+D, encara la proporció

només representa el 43,8% del total del personal d'R+D. [\(Vegeu el gràfic I-41 i el quadre AI-148\).](#)

Pel que fa a la distribució sectorial de les dones a les Illes Balears, es concentren, en primer lloc, a la Universitat de les Illes Balears i en segon lloc a l'Administració Pública. La seva presència a l'àmbit privat és molt baixa (9,7%). En canvi, a l'àmbit estatal, les proporcions canvien, la dona està tant a les Universitats (40,5%) com a l'àmbit privat (33,0%). [\(Vegeu el gràfic I-42\).](#)

Gràfic I-42

Distribució sectorial del personal en R+D (2009)

Font: INE i elaboració pròpia.

La despesa mitjana per investigador l'any 2009 a les Illes Balears va ser de 80,7 milers d'euros, valor bastant inferior a la mitjana estatal, 108,98 milers d'euros. Si s'analitza per sectors d'execució (empreses, administració i universitats), se segueix una pauta similar a les Illes Balears i en el conjunt d'Espanya, amb més recursos per investigador a les empreses, seguit del sector de l'administració i, finalment, de l'universitari.

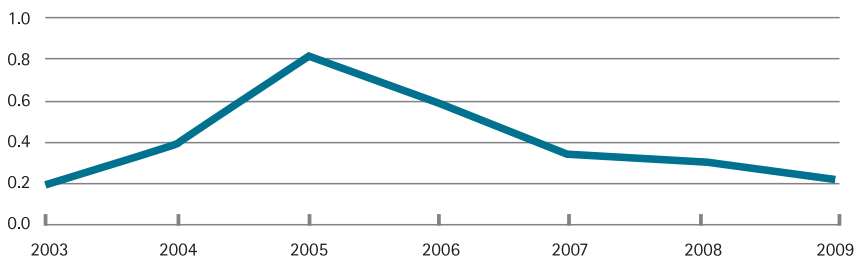
Pel que fa a les dades sobre innovació, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) va

publicar els resultats de l'Enquesta d'innovació en les empreses l'1 de desembre de 2010. [\(Vegeu el quadre AI-149\).](#)

Des de l'any 2006, les Illes Balears han sofert un descens en la despesa que realitzen en activats d'innovació. S'havia aconseguit arribar a un 0,81% de despesa en innovació sobre el PIB l'any 2005, i l'any 2009 havia disminuït fins a un 0,21%. Pel que fa a la mitjana nacional, l'any 2009 sofreix un descens, i passa del 1,83% a situar-se l'any 2009 en un 1,68%. [\(Vegeu el quadre AI-150 i el gràfic I-43\).](#)

Gràfic I-43

Despesa d'innovació/PIB (%) (2003-2009)

Font: INE i elaboració pròpia.

Les empreses que solen realitzar més despesa a les Illes Balears són les de menys de 250 empleats, i després d'una petita remuntada al 2008, han tornat a disminuir la despesa (38.947 milers d'euros a l'any 2009). Les empreses de més de 250 empleats continuen amb la davallada en la despesa. (Vegeu el gràfic I-44).

Pel que fa als sectors d'alta tecnologia (sectors que a causa del grau de complexitat requereixen un esforç en investigació i una base sòlida tecnològica), l'any 2009 varen tenir un total de 1.203.700 persones a tot l'Estat, que va suposar el 6,4% del total d'ocupats de l'economia espanyola. A les Illes Balears aquest percentatge va representar un 1,8% amb un total de 8.600 persones ocupades. El nombre de persones ocupades en aquest tipus de serveis ha anat disminuint, i passa d'un valor de 21.100 persones l'any 2007 als 8.600 que hi havia a l'any 2009. Aquesta disminució

també s'observa a la mitjana nacional. (Vegeu el quadre AI-151).

El descens en el nombre d'ocupats a les Illes Balears no es reflecteix en un descens en la despesa en R+D en aquests sectors, ja que tant ha augmentat el valor de la despesa com ha augmentat el personal dedicat a activitats en R+D. En canvi, a l'àmbit nacional la despesa ha disminuït un 2,2% però ha augmentat un 6,9% en personal dedicat a activitats d'R+D. (Vegeu el quadre AI-152).

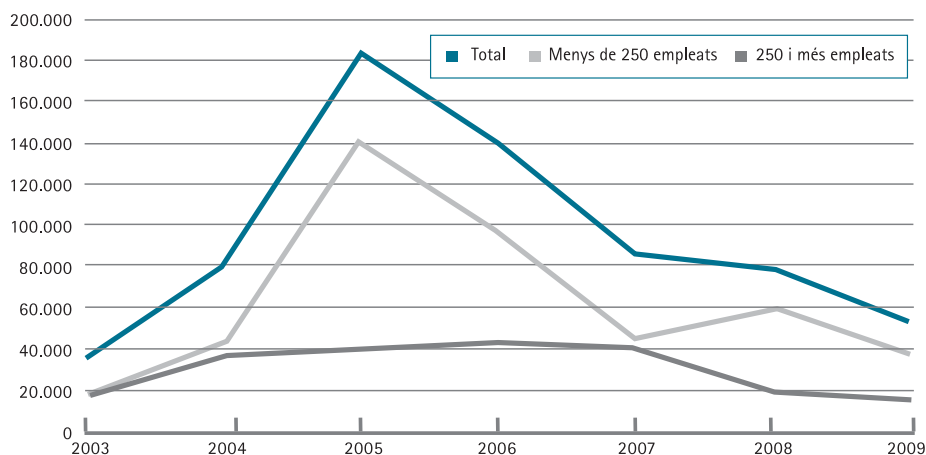
15.3.

ELS RESULTATS DE LA POLÍTICA D'R+D+i

L'any 2010 ha estat el segon any de funcionament del Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears

Gràfic I-44

Despesa en innovació a les Illes Balears (milers d'euros) (2003-2009)

Font: INE i elaboració pròpia.

(2009-2012), aprovat per la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia el 22 de desembre de 2008 i per part del Consell de Govern el 20 de febrer de 2009. Aquest Pla representa l'eina clau per continuar reforçant i articulant el sistema d'innovació de les Illes Balears.

Les actuacions i iniciatives que ha duit a terme el Govern de les Illes Balears s'emmarquen dins els cinc eixos que formen el Pla:

- Eix de la gestió del talent: Incrementar el nombre de persones dedicades a la recerca i incorporar personal investigador d'excel·lència. Atreure empresaris i tècnics amb talent.
- Eix de la recerca: Enfortir els recursos científics i tecnològics, institucions, grups, infraestructures i equipaments.
- Eix de la innovació: Introduir la innovació com una tasca més integrada a la resta d'activitats de l'empresa.
- Eix de la transferència de coneixement: Augmentar l'eficàcia en la transferència del coneixement i millorar la interrelació entre els agents i potenciar la interfície de transferència de tecnologia al teixit productiu.
- Eix del capital social i governança: Revisar l'arquitectura institucional del Sistema d'Innovació i la pròpia Llei de la ciència de les Illes Balears, i també fomentar la cultura científica i l'interès social per la ciència, la tecnologia i la innovació.

15.3.1. EIX DE LA GESTIÓ DEL TALENT

El dia 18 de maig de 2010 (BOIB núm. 74) es va publicar una nova convocatòria de beques predoctorals per formar personal investigador amb un pressupost total de d'1.153.588 euros per a quatre anys. S'han concedit 14 beques, de les quals vuit les han obtingudes dones. D'aquesta convocatòria hi ha deu persones que desenvolupen la tesi a la Universitat de les Illes Balears, una al IFISC (Institut de Física Interdisciplinària i Sistemes Complexos, CSIC-UIB), una a la Fundació Mateu Orfila, una al IEO (Institut Espanyol d'Oceanografia) i una altra a la Fundació d'Investigació Sanitària Illes Balears Ramon Llull (l'antiga Fundació Caubet-Cimera). [\(Vegeu el quadre AI-153\).](#)

Pel que fa a les borses de viatges de què poden gaudir les persones beneficiàries de les beques predoctorals del Govern de les Illes Balears, l'any 2010 s'han sol·licitat un total de 15 borses, amb una despesa total de 76.449,00 euros. Els països de destinació han estat, entre d'altres, França, Itàlia, Holanda, Bèlgica, Portugal, els Estats Units, Canadà, Austràlia, el Regne Unit, Alemanya, Sud-àfrica i Polònia.

Durant l'any 2009 el programa Ramon i Cajal i Juan de la Cierva del Ministeri de Ciència i Innovació va permetre incorporar tres investigadors a la Universitat de les Illes Balears. Per tant, durant l'any 2010, el Govern ha cofinançat un total de vuit contractes, amb una despesa total de 50.964.64€.

D'altra banda, també el Programa d'Incentivació de la Incorporació i Intensificació de l'Activitat Investigadora (Programa I3)

ha permès incorporar tres doctors més a la Universitat de les Illes Balears.

Pel que fa al personal tècnic de suport a la recerca, durant l'any 2010 s'han fet els pagaments corresponents als 19 tècnics de la convocatòria de 2008 (BOIB núm. 121, de dia 30 d'agost). Amb aquesta convocatòria es pretenia incorporar personal tècnic de suport per millorar la capacitat investigadora dels grups de recerca i potenciar la cooperació empresarial amb els centres de recerca i/o tecnològics ubicats a les Illes Balears.

Finalment, dins el del contracte "Innoilles, transferència de tecnologia i empenedoria universitària a les Illes Balears" signat entre la direcció general de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació i la Universitat de les Illes Balears per al període 2009-2011, es troba una actuació destinada a donar suport als empenedors i a empreses de nova creació amb potencial per a la transferència de tecnologia i la internacionalització. La despesa per a l'any 2010 ha estat de 27.800 euros.

15.3.2. EIX DE LA RECERCA

El dia 12 de desembre de 2009 es va publicar una nova convocatòria d'ajuts per dur a terme accions especials de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació (BOIB núm. 181) amb càrrega pressupostària per als anys 2009, 2010 i 2011. Aquests ajuts tenen per objectiu finançar actuacions puntuals d'especial urgència i interès científicotècnic, l'elaboració de propostes de projectes a programes comunitaris i altres accions que incrementin la interrelació

entre els agents del sistema de ciència i tecnologia. A més, aquesta convocatòria inclou l'organització de congressos, seminaris i jornades. Durant l'any 2010 s'ha concedit un total de 61 ajuts amb una despesa de 371.563,10 euros. [\(Vegeu el quadre AI-154\).](#)

Pel que fa a les infraestructures científiques i tècniques, durant l'any 2010, dins el Projecte de Xarxa d'Estacions Biològiques a les Illes Balears, s'ha aconseguit, per una banda, equipar l'estació de Can Marroig (Formentera), i per l'altra, condicionar l'escar finalitzar l'equipament científic i tècnic de l'estació Jaume Ferrer de la Mola (Menorca).

A principi de setembre de 2010 s'inicien les obres del Complex Balear de Recerca, Desenvolupament tecnològic i Innovació al ParcBIT. Dins aquest complex s'ubicaran diferents instituts universitaris, unitats mixtes i empreses biotecnològiques. El pressupost per a l'any 2010 ha estat de quasi 3,69 milions d'euros.

Amb el Ministeri d'Educació i Ciència, es va signar el 17 de desembre de 2009 un conveni de col·laboració per al disseny, construcció, equipament i explotació del sistema d'observació costaner de les Illes Balears (SOCIB). El centre forma part de les infraestructures científicotecnològiques del país (ICTS) i és la única instal·lació d'aquestes característiques a la nostra comunitat autònoma. L'aportació dels pressuposts de la direcció general d'R+D+I ha estat de 1,42 milions d'euros.

Pel que fa a les infraestructures del ParcBIT, es manté l'espai empresarial físic i virtual

per a la instal·lació, en un entorn adient, d'empreses de base tecnològica de creació recent a Menorca, Mallorca i Eivissa, així com de l'oficina de serveis d'innovació, amb capacitat per atendre emprenedors i empresaris. Igualment, s'ofereix suport a les oficines dels clústers ubicats a l'entorn del parc en matèria de transferència de tecnologia, i més concretament, amb la publicació de perfils d'ofertes i demandes de tecnologia de les empreses membres.

Finalment, s'ha atorgat una subvenció a favor de l'Associació Científicocultural Observatori Astronòmic de Mallorca per desenvolupar el projecte d'instal·lació d'un Observatori Virtual Astronòmic (OVA), amb un pressupost de 50.000 euros.

15.3.3. EIX DE LA INNOVACIÓ

El Programa Promotors Tecnològics té com a objectiu promoure la formació de gestors d'R+D+I i la seva inserció en empreses, grups de recerca de les Illes Balears i centres tecnològics per ajudar-los a millorar la posició competitiva en el mercat amb els projectes tecnològics concrets, contribuir a organitzar l'oferta tecnològica, la gestió estratègica de la innovació i les relacions amb els centres d'investigació. Aquesta iniciativa es troba dins del marc del contracte "Innoilles, transferència de tecnologia i empenedoria universitària a les Illes Balears". La despesa per a l'any 2010 ha estat de 225.000 euros.

Per altra banda, dins aquest contracte, també s'inclouen activitats com millorar la participació de les Illes Balears en les línies de finançament públic de l'R+D d'àmbit

nacional i de la Unió Europea. S'ha desenvolupat un programa de comunicació d'ajudes a projectes d'R+D+I per informar a les empreses de les Illes Balears. També s'ofereix assessorament i acompanyament en el procés de creació d'empreses de base tecnològica per part del personal investigador de la UIB. Finalment, s'ofereix suport o assessorament empresarial personalitzat de projectes R+D+I col·laboratius (Punt PIDI), sobre els instruments de finançament a l'R+D+I que més s'ajusten a les necessitats i projectes tecnològic empresarials d'empreses i emprenedors. Aquest servei forma part d'una xarxa nacional de punts d'informació sobre investigació, desenvolupament i innovació, Xarxa PR+D+I, que cobreix tots els àmbits administratius, des de programes locals als europeus, i tots els àmbits de la innovació tecnològica.

Una activitat important dins aquest eix és la política de clústers. El clúster Turistec és el que té major recorregut de funcionament. Es va crear el mes d'abril de 2007 i va obtenir la qualificació d'AEI el mes d'agost de 2007. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 160. El clúster té a l'actualitat 71 empreses associades i 11 entitats col·laboradores. L'import total dedicat al suport de Turistec durant l'any 2010 ha estat de 110.000 euros.

El clúster audiovisual, com a eina de la imatge turística de la regió, es va crear el novembre de 2008 i està pendent d'obtenir la qualificació d'AEI. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 172. El clúster té a l'actualitat 26 empreses associades i 12 entitats col·laboradores. L'import total dedicat al suport del CLAB durant l'any 2010 ha estat de 100.000 euros.

Dins aquest eix de la innovació també es preveu la creació d'una nova línia de finançament que faciliti la creació d'empreses derivades (*spin-offs*) i l'atracció d'emprenedors d'altres zones. Les actuacions duites a terme durant el 2010 han consistit, per una banda, en el suport en l'anàlisi de la viabilitat de projectes de base tecnològica, així com el desenvolupament del seu pla d'empresa, i, per altra banda, en la capacitat dels emprenedors d'aquests projectes com a gestors d'empreses com a factor d'èxit determinant. Això s'ha concretat en la possibilitat d'accés a serveis de gestió econòmica, financera o legal, i en la participació en tallers pràctics en la gestió de projectes d'R+D+I o "Brokerage Events" per a la recerca de socis tecnològics i el foment de la transferència de tecnologia. El cost d'aquesta activitat ha estat de 118.000 euros.

15.3.4. EIX DE LA TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT

S'ha fet la publicació en línia d'un catàleg de tecnologies de la Universitat de les Illes Balears amb l'objectiu de donar a conèixer al teixit empresarial de les Illes Balears els recursos i resultats de la UIB. Amb aquest catàleg es pretén difondre els recursos de la UIB i instituts associats per facilitar el coneixement de la seva oferta a les empreses i institucions públiques i augmentar també la visibilitat de la labor investigadora entre la pròpia comunitat universitària.

La Unitat d'Innovació al ParcBIT, integrada per personal tècnic qualificat i format per dur a terme les tasques de suport a la innovació, forma part de la xarxa de suport

a la innovació, les noves tecnologies, el foment de l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial que desenvolupen diferents institucions i organismes de les Illes Balears. Aquesta unitat pretén donar servei a les empreses i emprenedors amb un marcat component innovador, per millorar-ne la competitivitat. La millora de l'economia balear passa per fomentar-ne la diversificació i prestar especial atenció a les empreses de base tecnològica. L'increment en la competitivitat de l'economia balear es basa en l'impuls a la innovació, en la qual el ParcBIT juga un paper fonamental.

La Xarxa d'Antenes Tecnològiques de les Illes Balears té com a objectiu fomentar les activitats de *networking* entre els agents del sistema d'innovació de les Illes Balears, i impulsar la creació d'un marc únic de col·laboració que cerca l'obtenció de sinergies, en línia amb les fites establertes al Pla Estratègic per a la Xarxa d'Antenes Tecnològiques per al període 2010-2012.

Finalment, pel que fa a la incubadora d'empreses de base tecnològica del ParcBIT, se'n va ampliar l'abast a l'activitat turística i a les empreses que físicament no estan situades en el ParcBIT (incubadora virtual), i es va millorar l'extensió de la incubadora d'empreses a Menorca i Eivissa, mitjançant un conveni entre la Confederació d'Associacions d'Empreses de Balears (CAEB) i el ParcBIT.

15.3.5. EIX DEL CAPITAL SOCIAL I GOVERNANÇA

Des de l'any 2001 les Illes Balears participen en l'organització de la Setmana de la

Ciència i la Tecnologia amb coordinació amb la FECYT. Es tracta d'una activitat que es realitza simultàniament a totes les comunitats autònomes i està emmarcada dins de la Setmana Europea de la Ciència i la Tecnologia. Aquesta activitat ha permès que tots els centres d'investigació i tecnològics obrin les portes i mostrin les activitats que s'hi realitzen entre el 2 i el 14 de novembre.

Una altra activitat de difusió molt important és la Fira de la Ciència. Aquest esdeveniment es desenvolupa conjuntament amb la Conselleria d'Educació i Cultura i la Universitat de les Illes Balears. Els participants són els centres científics, tecnològics, educatius i empreses de les Illes Balears. L'any 2010 la Fira ha tengut a Mallorca els dies 13, 14 i 15 de maig. La temàtica triada ha estat la biodiversitat. Hi han participat 85 entitats, de les quals 41 eren centres educatius i 36 centres de recerca. El total de visitants ha estat de 12.555 assistents.

Per poder participar com a expositor a la Fira, es va publicar dia 23 de gener de 2010 (BOIB núm. 11) una convocatòria d'ajuts per a centres educatius amb un pressupost total de 129.500 euros, i dia 13 d'abril de 2010 (BOIB núm. 56) una convocatòria d'ajuts per a la Universitat, centres públics i privats sense ànim de lucre d'R+D+i, associacions científiques i centres tecnològics, amb un pressupost total de 290.000 euros.

El Seminari d'Innovació en Turisme (INTO) es va consolidant com un escenari de debat de propostes de recerca i de presentació de bones pràctiques empresarials d'àmbit internacional. En cadascuna de

les edicions s'exposa un tema de màxima actualitat sobre el qual es debat i del qual s'extrauen nous coneixements i aplicacions que poden ser absorbides per l'entramat empresarial en forma d'actuacions innovadores que potencien la cadena de valor del producte turístic.

En aquesta nova edició del Seminari INTO 2010 s'ha proposat estudiar el comportament del sector turístic des de la generació de coneixement i la seva transferència procedent de l'àmbit acadèmic i centres de recerca cap al món empresarial. S'hi han debatut temàtiques com el desenvolupament de valor a un destí turístic, benefici dels canals de distribució i del producte gràcies a la investigació, finançament públic de la innovació al sector turístic i, finalment, s'hi ha debatut com la ciència pot incidir en la competitivitat d'un destí turístic.

Els ponents participants en el Seminari procedien de l'àmbit acadèmic i de l'empresa privada, tant nacional com internacional. El seminari es va dur a terme durant els dies 21 i 22 d'octubre al ParcBIT i el pressupost destinat a aquesta activitat ha estat de 150.000 euros.

La segona edició del Fòrum d'Innovació Tecnològica (Forotec) va tenir lloc els dies 25 i 26 de novembre al ParcBIT. En aquest fòrum, els grups d'investigació, els clústers i les empreses varen poder trobar-se i exposar les seves necessitats per establir sinergies i projecció de línies conjuntes d'investigació.

El Fòrum es va dividir en cinc línies d'activitats. La primera línia va ser la representació física o exposició en un estand, la segona

línia eren exposicions orals individuals en sales sectorials sobre necessitats o línies d'investigació obertes o per desenvolupar i presentació de bones pràctiques. Una tercera línia consistia en entrevistes clúster-clúster/clúster-grup d'investigació i empresa-grup d'investigació i entre tots aquests agents i el CDTI i Segittur. La quarta línia estava dedicada a debats de diferents temes d'actualitat sectorials organitzats mitjançant taules de treball i, finalment, una línia d'activitat dedicada a l'emprenedoria de joves titulats i idees innovadores per a la creació d'empreses. Hi va haver 357 participants, 23 estands i 43 presentacions. L'import total destinat a aquesta activitat ha estat de 150.000 euros.

També s'ha realitzat unes jornades de certificació d'R+D+I. La certificació de projectes d'R+D+i permet que les empreses i organismes, independentment de la mida o del sector econòmic a què pertanyin, puguin identificar les activitats que realitzen, susceptibles de ser considerades activitats d'R+D+I. Aquesta certificació facilita l'accés a les deduccions fiscals previstes, i permet l'obtenció de l'informe motivat del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, vinculant per al Ministeri d'Hisenda.

Finalment, durant l'any 2010 s'ha presentat el volum 8 de la col·lecció "La Ciència a les Illes Balears. Vicenç Mut Armengol (1614-1687) i l'astronomia", de Víctor Navarro Brotons, publicat al desembre de 2009. Per altra banda es va publicar al febrer de 2010 el volum 9 "Margalida Comas Camps (1892-1972) científica i pedagoga" de María Ángeles Delgado Martínez. Aquesta col·lecció pretén posar en relleu i a l'abast de tots edicions en facsimils

d'obres representatives de la producció científica duita a terme a les Illes Balears al llarg de la història.

Pel que fa al projecte "Història de la Ciència de la Tècnica de les Illes Balears", durant l'any 2010 se n'ha elaborat l'esborrany del quart volum.

15.4.

SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

En el camp de la societat de la informació, una de les passes importants que s'han donat a la nostra comunitat durant aquest any 2010 ha estat el desenvolupament del Programa Avanza Infraestructures. Aquest programa té per objectiu facilitar les inversions necessàries per estendre la cobertura dels serveis de telecomunicacions, especialment a les zones rurals i aïllades en condicions similars a les que disposen en zones urbanes. Des que aquest programa es va posar en marxa s'han pogut donar d'alta, a les Illes Balears, 4.800 nous clients d'ADSL de zones aïllades, deu d'ells via satèl·lit. Aquestes accions estan encaminades a potenciar el desenvolupament econòmic d'aquestes zones i la incorporació de la seva ciutadania i empreses a la societat de la informació.

Aquest mateix any, s'aprova el PINTIB, Pla d'Impuls a les Noves Tecnologies a les Illes Balears, en un marc temporal entre el 2010 i el 2014 i en l'àmbit geogràfic de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Es tracta d'un pla marc que recull totes les actuacions públiques i privades que repercuteixen en el sector, les ordena i prioritza

en base als objectius que es defineixen, partint de la premissa que “Les Illes Balears tenen l’oportunitat única de situar-se a l’avantguarda de la societat de la informació amb un compromís públic i privat per a una nova alternativa social i econòmica sostenible, desestacionalitzada, d’alt valor afegit i basada en el coneixement”. Entre els objectius d’aquest pla, cal destacar la intenció que l’educació de base i la formació reglada s’orientin a cobrir les necessitats de qualificació professional del sector de les noves tecnologies; que l’ocupació en activitats relacionades amb el sector tecnològic sigui un dels nínxols prioritaris en la creació de llocs de feina; que es doni suport a la internacionalització de les empreses TIC i a l’exportació de tecnologia; que es doni impuls a la cooperació entre el sector públic i el privat per tal de millorar la competitivitat del sector TIC; que es donin incentius (fiscals, laborals, financers, legislatius, etc.) per potenciar la inversió empresarial al sector i que aquest contribueixi a desestacionalitzar l’activitat econòmica de les Illes; i que el sector TIC contribueixi al canvi de model productiu basat en el coneixement, el respecte mediambiental i la creació de llocs de feina sostenibles en el temps.

Pel que fa a les dades, l’Institut d’Estadística de les Illes Balears (Ibestat) i l’Observatori Balear de la Societat de la Informació (OBSI), de la Fundació iBit, han presentat els resultats de l’Enquesta disponibilitat i usos de TIC a les llars de les Illes Balears, en què s’avalua el grau d’equipament de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a les llars i l’ús que en fa la població balear. Amb aquest estudi s’obté, per primera vegada a les Illes Balears, una radiografia fidel dels aspectes que es

consideren estratègics per al desenvolupament socioeconòmic correcte i de cohesió entre la població. Aquesta anàlisi constitueix una base de dades molt valuosa a l’hora de prendre decisions. En relació amb la implantació de l’ordinador, trobam que el 64,6% de les llars en tenen i que el 55,8% disposa de connexió a Internet. Pel que fa a l’ús de les TIC per part dels adults, l’estudi afirma que el 86,1% dels ciutadans de les Balears utilitza telèfon mòbil, el 60% utilitza l’ordinador, i també sis de cada deu es connecten a la xarxa. També des de l’OBSI, s’han publicat aquest any les dades corresponents a l’anàlisi d’equipament i ús de les TIC a la PIME balear. A partir d’aquesta anàlisi, s’han donat a conèixer les necessitats en TIC, les mancances i les fortaleses de les petites i mitjanes empreses de la nostra comunitat. De l’anàlisi es pot destacar que el 86,3% de les pimes disposa d’ordinador, vuit de cada deu tenen accés a Internet i un 42,1% disposa de pàgina web. Amb referència al negoci electrònic, fins un 72% de les PIME afirmen utilitzar el servei de banca electrònica, el 48,3% fa ús de serveis disponibles a l’administració electrònica, el 23,8% utilitza la factura electrònica i el 21,5% fa ús de la signatura digital.

També relacionat amb el sector de la PIME, durant aquest període s’han dut a terme jornades com Solucions Open Source per a PIMES o PIME digital: Solucions pràctiques per al teu negoci, amb el finançament del Ministeri d’Indústria, Turisme i Comerç i el Govern de les Illes Balears, en el marc del Plan Avanza i seguint la seva política de promoure el programari lliure com a alternativa real i útil per a les petites i mitjanes empreses. Per altra banda, durant aquest

any el Govern ha alliberat programari per tal d'afavorir-ne l'ús, ja sigui per a la resta d'administracions en la mesura que ho necessitin, i també amb la pretensió que l'expectativa de negoci de les petites i mitjanes empreses TIC locals puguin competir amb les grans empreses de fora, sense haver de pagar pel producte, sinó només per implantar-lo.

I un exemple clar de com la tecnologia reverteix directament en la societat és el projecte "Telerehabilitació per a persones majors", desenvolupat també aquest any per l'iBit, en col·laboració estreta amb el Servei de Rehabilitació de l'Hospital Son Llàtzer, i cofinançat pel Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç i la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia del Govern de les Illes Balears, en el marc del Plan Avanza. Aquesta eina permet als pacients intervinguts amb pròtesi de genoll realitzar diàriament exercicis de rehabilitació de forma remota, sense haver de desplaçar-se fins a l'hospital. El sistema està compost per un *kit* de telerehabilitació que el pacient s'enduu a ca seva i una aplicació central a través de la qual el personal sanitari programa i supervisa les teràpies dels pacients. A través d'una connexió mòbil a Internet els pacients es descarreguen les teràpies i envien els resultats dels exercicis perquè l'equip terapèutic els avaluï i, d'aquesta manera, es millora la qualitat de vida de les persones.

La implantació de l'aplicació GestOli com a eina de gestió de la comptabilitat de l'oli de la denominació d'origen de Mallorca (DO) també ha tengut lloc aquest any. Així, tots els adherits a la DO, tant productors d'oliva, productors d'oli, envasadores d'oli, com també els usuaris de l'administració i

del Consell Regulador, tenen accés a l'aplicació i hi fan feina. Aquesta eina s'ha creat amb l'objectiu d'incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació a la gestió de la comptabilitat i de la traçabilitat en el sector de l'oli i permet simplificar les tasques burocràtiques, fer un seguiment de l'establiment des de qualsevol lloc del món, fer la presentació electrònica de les declaracions de l'oli, i un llarg etcètera d'avantatges.

I amb la intenció d'apropar les TIC a la ciutadania il·lenca, també durant aquest 2010 se signa el conveni per a la cogestió de la Xarxa de Telecentres de les Illes Balears. El conveni, en el qual participen la Fundació iBit i nou entitats locals d'arreu de les Illes, servirà per coordinar esforços en la cogestió d'un total de 16 telecentres a les Illes Balears que seran gestionats des de la pròpia estructura de les entitats locals participants. A través dels telecentres es pretén reduir la fractura digital i augmentar l'alfabetització digital de la ciutadania.